

Jugoslavenska akademija znanosti in umjetnosti nam je poslala sledeči dve knjigi, katerih oceno prinesemo prilično, in sicer: I. Zbornik za narodni život in običaje južnih Slavena. Knjiga XI., svezak 2. Urednik dr. D. Boranić. Cena 2 K 50 h. II. Rad Jugoslavenske akademije znanosti in umjetnosti. Knjiga 166. Razredi historičko-filologički i filozofičko-juridički. 66.

Die Taufe an der Savica. Von Franz Prešeren. Übersetzt von E. Holzinger von Weidich. Graz 1907. Cena? Dobiva se pri prelagateljici, Gradec, Hans-Sachsg. 5.

Pesnika naj prelaga pesnik, sem vzkliknil, ko sem prečital ta najnovejši prevod Prešernovega „Krsta“. Prevod ni dobeseden, žalibog je tupatam še presvoboden, da sploh ni niti v zvezi z izvirnikom. Posebno je uvod v celoti tako razblinjen, da jih imamo za 26 Prešernovih tercin sedaj 38. Namesto ženskih rim je v uvodu in tudi v „Krstu“ skoro polovico moških, česar sicer v uvodu ne morem grajati, kajti snov je mračna in resna. Da pa je uvedla prelagateljica trohajske tercine namesto jambске, to se mi zdi čudno, ker je trohajska tudi v nemški literaturi dokaj redka in nenavadna.

V uvodu imamo pred 1. tercino eno novo, ki bi jo pa lahko pogrešali. Služi naj menda kot nekakov uvod ali „προοίμιον“. Ta naj bi bil rajši v prozi, kajti par uvodilnih besed je res potreba, posebno še, ker ni nikake razlage pod črto, ki bi bila tupatam potrebna.

Začetek uvoda se glasi tako:

Lausch', o deutsches Ohr, der Wendenmäre herb
 Aus der Zeit der heidnischen Slovenen,
 Sieh des Slaven Fuß auf Bruders Nacken derb! —
 Zahllos her von Kärnten — — —

Iz 1. Prešernove tercine so nastale v prevodu kar tri, iz 4. zopet tri, iz 5., 6., 8., 9., 11., 26. po dve, iz 21. pa tudi 3. Nočem trditi, da bi ravno radi tega prevod moral biti slab; ta, ki ga nam podaje gosp. Holzinger, gotovo ni pridobil s tem nič, izgubil pa je tisto plastičnost, tisti lapidarni slog, ki ga občudujemo v Prešernu.

N. pr. 4. tercina pri Prešernu:

Bojuje se najmlajši med junaki
 Za vero staršev, lepo bog'njo Živo,
 Za črte, za bogove nad oblaki.

(Pintarjeva izdaja, 145).

Poglejmo prevod:

Nur der Helden jüngster blieb am Leben,
 Sammelt die Zerstreuten unter seinem Schild,
 Sammelt alle, die nach Freiheit streben.

Črtomir sein Name, der im Lande gilt
 Als ein Bollwerk für den Heidenglauben,
 Für den Schönheitsdienst der Göttin Živa mild.

Črtomir, du lässest dir nicht rauben
 Deiner Väter zwiegespaltnes Götterreich,
 Geister viel, die Gut und Böses erlauben.

Ali je imela prelagateljica izvirnik pred sabo? To res ni več prevod.

Ali tole:

Največ svetá otrôkom sliši Slave,
 Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi
 Si prosti vol'jo vero in postave.

Brüder wert, die ihr nicht hört der Feigheit Rat,
Keines Reich sich mißt mit Slavas Reiche:
Glaubens-Satzungsfreiheit wird in ihm zur Tat!

H. Penn (primeri Vidic, Fr. Prešeren Poesien!) ima to sicer dobesedno, a meni ugaja bolj. N. pr.:

Der grösste Teil der Welt gehöret Slavas Söhnen,
Hiß führe uns der Weg, wo ihre Kinder
Durch freie Wahl Gesetz und Glauben krönen!

V „Krstu“ samem se je prelagateljica držala bolj izvirnika (ali morda Penna), le iz prve kitice je napravila dve. A vendar so tudi tu jako čudne stvari. N. pr.:

Prenësla pričujoče ure teže
Bi ne bila let pōznih glava siva;

se glasi v prevodu:

Ein halb Jahrhundert lähmt mit seiner Schwere
Des eisernen Republikaners Kraft.

Medel in plehek je tudi prevod 5. kitice:

Tje na otók z valovami obdani,
V današnjih dnevih božjo pot Marije;
V dnu zad stojé snežnikov velikani,
Poljá, ki spred se sprósti, lepotije
Ti kaže Blejski grad na levi strani,
Na desni griček se za gričem skrije.
Dežela Kranjska nima lepš'ga kraja,
Ko je z okolšč'no tá, podoba raja.

ki se glasi tako:

Er meint ein nahes Eiland, das umspület
Des Sees von Veldes grüne Welle klar,
In der oft scheinbar seine Häupter kühlet
Ein Zug von Berggestalten wunderbar.
Vom Ufer weg des Ruders Schlag sich wühlet
Und nach dem Eiland schifft der Beter Schar.
Viel Opfergaben brachten sie zum Ruhme
Der Živa hin zum Insel-Heiligtume.

Netočno je prevedeno sledeče:

Tam v časih Črtomira na otoki
Podoba boginje je stala Žive,
Ki so 'zročeni ji mladenčev stoki,
Ki so ji, ve dekleta ljubeznive,
'Zročeni vaši smehi, vaši joki —

In unsres jungen Slavenhelden Zeiten
Gab's starken Zulauf zu der Göttin traut.
Die Männer liebeskrank nicht eher freiten,
Als bis der Gottheit Antlitz sie geschaut.

Takih stvari je še dosti. Četudi je tuptam kako mesto primeroma dobro izpeljano, v celoti vtisk vendar ni tak, da bi prevod vsaj približno postavili poleg

izvirnika. To, kar se tu bere, ni Prešeren, in Prešerna hočemo, najsi bode že v nemški obliki. Kaj nam je dal on v svojih tercinah in stancih, to razvidimo iz Žigonove razprave o tercinski arhitektoniki v Prešernu (Primeri „Zbornik“ 1906).

Še par misli bi hotel tu omeniti. Prvič se mi zdi, da vse nekako hoče poskušati svojo moč na Prešernu, vse eksperimentira. Saj imamo zato Zamejskega itd., a Prešerna naj se loti, kdor ga res razume. S spoštovanjem naj bi ga uživali, ne pa brskali po predalih njegove poezije. Poglejmo Nemce! Kaj je njim Goethe! Kaki možje in kako pišejo o njem! — Drugič: kdor hoče prelagati Prešerna danes, mora imeti pesniško zmožnost in ga poznati do zadnjega kotička. Čas je, da se že dokopljemo do pravega spoznanja, kaj je pravzaprav Prešeren, čas, da odpravimo razne šušmarje z njegovimi besedami: „Le čevlje sodi naj kopitar!“

Janko Bratina.

Vjekoslav Rosenberg-Ružić: Sonata za klavir op. 10. Cena 3 K. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Dokaj priporočljiva klavirska skladba, obsegajoča troje delov: allegro moderato — andante in scherzo intermezzo -- prestissimo (saltorello). Krepka v svoji osnovi je izvedena polno doneče in spevno. Temperamentno je pisan posebno tretji del (saltorello), ki je sam zase efektna, vendar primerno lahko izvedljiva skladba, s katero nastopijo naši pianisti z gotovim uspehom pred javnostjo. Izdaja te sonate je ponatisk iz VI. letnika „Novih akordov“ 1906/7.

Dr. V. F.

Danilo Fajgel: Jamski odmevi. Cena 50 h. Založil J. Zazula v Idriji. Zbirka moških zborov, zloženih na besedilo rudarskih pesmi Jožefa Zazule. Zbori so preprosti in ustrezajo po svojem besedilu določenemu svojemu namenu.

Dr. V. F.

Slovensko gledišče. A. Drama. Konec glediške sezone nam je prinesel še eno izvirno noviteto. Dne 9. in 19. marca se je uprizoril na našem odru igrokaz v treh dejanjih „Antonio Gledjevič“, ki ga je prosto po dr. Iv. Tavčarjevi zgodovinski povesti spisal naš nadarjeni igralec Hinko Nučič.

Gospod Nučič je pokazal vsekakor dober okus, da se je lotil dramatizacije baš te Tavčarjeve povesti, in radi priznavamo, da se mu je dramatizacija tudi prav dobro ponesla. V tehničnem oziru se da njegovemu delu komaj kaj prirehati. Vidi se, da so mu dobro služile skušnje, ki si jih je pridobil kot igralec o zahtevah odra. A tudi notranja zgradba drame ni slaba. Vse se v njej lepo logično razvija, a kar nas je pri gospodu Nučiču še posebno iznenadilo, je to, da se je znal izogniti vsemu nenaravnemu patosu, dasi sujet igre skoro sili v to. Kaka prilika za deklamacije v zadnjem dejanju, ko obišče pesnika sestra v zaporu, ona, ki je kriva vse nesreče! A gospod Nučič se ni dal zapeljati. Konec je tako brez vse kričavosti, tako umetniško diskreten, da smo se v istini čudili... Malo ostrejša karakterizacija